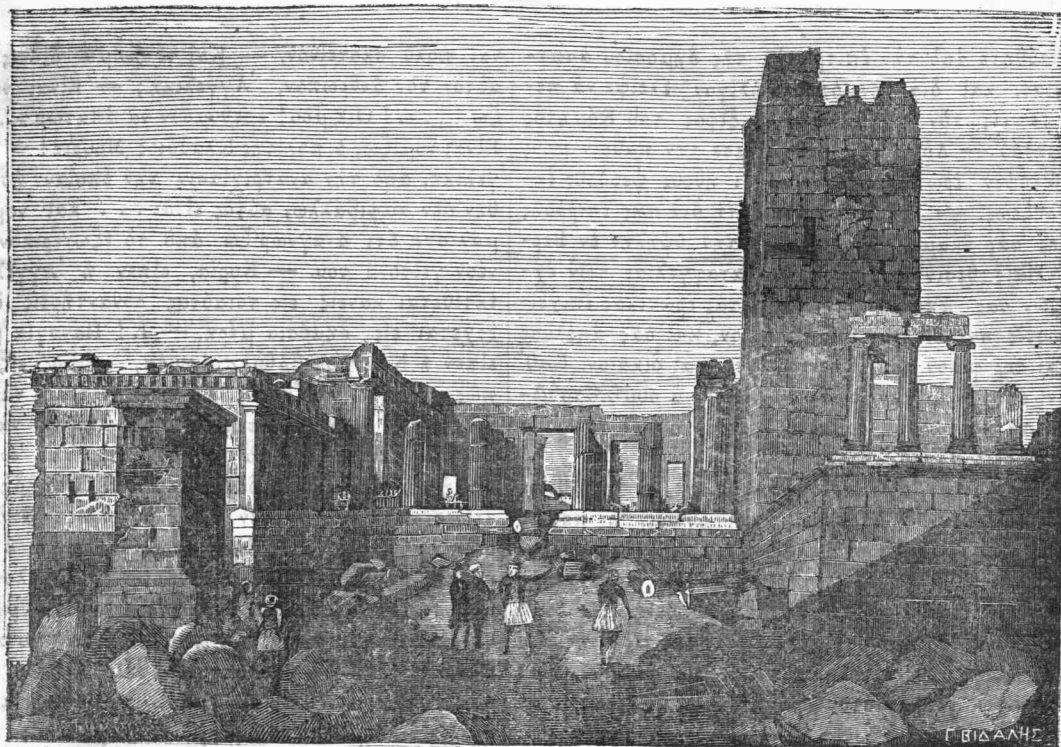

ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλ. 50.

Τόμος. Η'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1854.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΕΝΙΕΡΟΣ

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 47.)

Η ΧΗΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΝ.

Ἐπαιζον εἰς τὸ θέατρον τῆς Δημοκρατίας τὴν Χήραν τοῦ Μαλαβάρ τραγωδίαν, καὶ τὸ 'Ηφαίστειον', φαντασιώδες ποίημα τοῦ Σουλβαῖν Μαρσιάλ. Ἦτο σβρόθῃ εἰς τὴν πλατείαν καὶ εἰς τὰ θεωρεῖα. Καὶ ἤλθον, οἱ μὲν διὰ νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν ἀθῶαν προσαγωγὴν γυναικὸς ἥτις διὰ στίχων ἀλεξανδρινῶν καίεται ἐπὶ τῆς πυρᾶς τοῦ συζύγου της, ἡ δὲ διὰ χειροκροτήσασιν ἡφαίστειον πυρπολοῦν ὅλα τὰ βασιλικά στέμματα ἐπὶ νήσου ἐρήμου.

Μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης παραστάσεως ἀνὴρ ἀναστήματος ὕψηλόν ἐκκλινεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ θεωρείου καὶ ἐκύτταξεν ἐπὶ τινὰ κειρὸν διὰ περιεργείας μοναδικῆς δύο γυναικας, αἵτινες ἐφαί-

νοντο ὅτι ἤθελον νὰ μένωσιν ἄγνωστοι κατὰ τὴν παράστασιν.

Ὁ δὲ θεατὴς οὗτος ἀπεσύρθη ἔπειτα ἐκ τοῦ διακένου τοῦ θεωρείου του καὶ ἐκάθησεν ἐντὸς, ἐπιδεικνύων σημεῖα ταραχῆς μὴ διαφυγούσης τὸν νέον αὐτοῦ πάρεδρον.

Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ περιγράψωμεν ἢ νὰ ὀνομάσωμεν τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα, ἵτινα μέλλομεν ν' ἀναγνώρισωμεν ἀμέσως.

— Ἀγαπητέ μου θεῖε, εἶπεν ὁ νεανίας διὰ τόνου εἰρηνικοῦ, πάντοτε ὁσάκις κυττάζετε μίαν γυναῖκα διὰ τοιούτου τρόπου, περιμένω νὰ με ἀρπάσωσι τὴν ἐπιούσαν ἀόρατα πνεύματα, καὶ νὰ με μεταφέρωσιν εἰς οἰκίαν τινα δασοφύλακος ἐν μέσῳ τοῦ δάσους.

— Νομίζω ὅτι ἠπατήθην, εἶπεν ὁ ἄλλος διὰ τόνου ἀνθρώπου, ὅστις νομίζει ὅτι καλῶς εἶδε.

— Καλὰ· ἐγὼ ὅμως θεῖέ μου εἶμαι εὐτυχέστερός σας· δὲν ἠπατήθην· εἶναι ἐκεῖνη. — Ποία; ἠρώτησεν ὁ θεῖος ὑποκρινόμενος τὸν ἀδαήμονα. — Ποία; αἶς τὸ λέγω· ἡ γυνή, διὰ τὴν ὅποιαν

ἐπαύθητε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας, καὶ διὰ τὴν ὁποῖαν ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσετε εἰς τὸν τάφον ὑπὸ τὸ ξίφος τοῦ Κόμητος Πρεσσύ — Αὐτὴ ἤτις ἐπροκάλεσε τὴν παῦσίν μου; διέκοψεν ἐρωτήσας ὁ θεὸς δι' ἡθους ψευδοῦς ἐκπλήξεως. — Δὲν λεγώ ὅτι αὐτὴ διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς σᾶς ἔκαμε νὰ στερηθῆτε τὴν ὑψηλὴν ἐν Βερσαλλίαις θέσιν σας, ἀλλ' αἱ καταγγελίαι τῶν ἐχθρῶν σας ἀπεκάλυψαν ὅλας τὰς ἐρωτικὰς ἐπιχειρήσεις σας εἰς τὸν Ροβεσπιέρρον, καὶ σᾶς ἀπέλυσε καὶ τοι φίλον του. Ἐπειτα, ἔχει καὶ δικαίον. Καθ' ἣν ἐποχὴν ζῶμεν εἶναι ἀδύνατον νὰ συμβιβασθῶσι τὰ καθήκοντα σοβαροῦ λειτουργοῦ μὲ τὰς ἐπιχειρήσεις τυχοδιώκτου.

— Λοιπὸν, ἀγαπητέ μου Ἀδριανέ, εἶπεν ὁ θεὸς μειδιῶν, ἐάν ἡ ὑπόθεσις ἔχῃ οὕτως, ἡ παῦσις μου μοῦ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν. Δὲν εἶμαι πλέον ὑπόχρεος νὰ δώσω λογαριασμὸν εἰς κανένα. — Ἐξαιρουμένου ἐμοῦ, ἀγαπητέ μου θεῖς. — Σοῦ! Πιστεύεις λοιπὸν ὅτι μέλλω νὰ ἦμαι εἰς δαμνὸν μου τὴν ζῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ ἀνεψιοῦ μου; — Ἐγὼ τοῦλάχιστον ἀγαπητέ μου θεῖς, εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ μὴν ἀλλάξω τὸ πρόσωπόν μου. — Θὰ ἦσαι λοιπὸν πάντοτε ἐπίτροπός μου; — Πάντοτε· σᾶς τὸ εἶπα ἑκατοντάκις, κατέχω πλησίον σας τὴν θέσιν τοῦ πατρός μου, τοῦ ἀδελφοῦ σας· καὶ δὲν ἐπιτηρῶ τὴν ἐδικὴν σας τιμὴν, ἀλλὰ τὴν τιμὴν τοῦ πατρός μου, τὴν ἐδικὴν μου. — Καὶ ποῖαν λύσαν ἔχεις Ἀδριανέ νὰ θέλῃς νὰ ὀμιλῇς ὀρθὰ κοφτὰ ὡς ὁ Κάτων εἰς τοιαύτην ἡλικίαν; — Πρῶτον, θεῖς μου, δὲν γνωρίζω ποῖαν ἡλικίαν εἶχεν ὁ Κάτων διὰν ἀπέκτινσε τὸ ἀξίωμα τοῦ τιμητοῦ, ἔπειτα πιστεύω ὅτι οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς μας χρεωστοῦν νὰ ἦναι φρόνιμοι ὅταν δὲν εἶναι πλέον τοιοῦτοι οἱ ἄνδρες. — Ἀδριανέ δὲν θὰ σὲ φέρω πλέον εἰς τὸ θέατρον. — Κ' ἐγὼ θὰ σᾶς φέρω πάντοτε. — Ἄς σιωπήσωμεν Ἀδριανέ, θὰ παραστήσουν τώρα τὸ ποίημα τοῦ Σουλβαῖν Μαρεσιάλ.

Ἀκριβῶς δὲ τότε εἰς ἄλλο θεωρεῖον, δύο γυναῖκες συνωμύλουν ἐπίσης, ἐν τῷ διαλείμματι τῆς παραστάσεως, καὶ ἐφαίνοντο λίαν τετραγαγμένοι. Ἡ νεωτέρα καὶ ὥραιότερα ἔλεγεν.

— Ἀγγελικὴ, πρὶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀδυνατήσωσιν ἀπὸ τόσα δάκρυα χυθέντα, ἀνεγνώριζα εἰς τὸ θέατρον τὴν μορφήν κατὰ τὴν μεγαλειτέραν ἀπόστασιν. . . Σὺ Ἀγγελικὴ, ἥτις ἐκλαυσες ὀλιγώτερον ἐμοῦ, ἀναγνωρίζεις τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅστις μᾶς κυττάζει ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν θεωρεῖον; — Μοῦ φαίνεται, Κυρία Κόμησσα. . . ὦ! λησμόνησε τὴν συνήθειαν αὐτὴν εἰς τὸ κρινὸν, διέκοψεν ἡ νεαρά γυνὴ ζωηρῶς. Μὴ πλέον, Κόμησσα, σὲ παρακαλῶ. — Μοῦ φαίνεται, Κυρία, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, προσηλωμένη εἰς τὸ ῥηθὲν θεωρεῖον, μοῦ φαίνεται τῶνόντι ὅτι ἀναγνωρίζω τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν. . . καὶ θαρρῶ ὅτι τὸν ἀναγνωρίζω μᾶλλον ἀπὸ τὰ κινήματά του, ἀπὸ τὸ στάσιμόν του καὶ τὸ ἀνάστημα, παρὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τὸ ὁπεῖον δὲν διακρίνω τόσῳ καλὰ. . . διότι τὸ θέατρον εἶ-

ναι πολὺ σκοτεινόν. — Καὶ τί ὄνομα δίδεις εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, Ἀγγελικὴ; — Εἶναι νομίζω. . . ὦ! Θεέ μου! ἐπεθύμουν νὰ ἀπατῶμαι. . .! Εἶναι νομίζω, ὁ πολίτης Κλαύδιος Μουριέ! — Ἀγγελικὴ, ἀπὸ τὴν ἀνατριχίαν τὴν ὁποῖαν ἠσθάνθη δὲν ἀμφιβάλλω, αὐτὸς εἶναι. . . καὶ νομίζω μάλιστα ὅτι ἀναγνωρίζω ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν τὸν νέον γείτονά του. — Κυρία, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἐκτίθεται κανεὶς εἰς τοιαύτας συναντήσεις ὅταν ἔρχεται εἰς δημόσια μέρη. — Ἐ! Παναγία μου! εἶπεν ἡ Κόμησσα βαθὺ στένουσα, μήπως εἰξεύρω πῶς χρεωστῶ νὰ ζήσω; Εἰξεύρω τί τέλος νὰ δώσω εἰς τὴν θλιβεράν ὑπαρξίν μου; Ἦθελα νὰ ταφῶ διὰ παντός εἰς τὸ μέγαρόν μου, καὶ ἐνόησα ὅτι ἡ μοναξιά ἐκεῖνη δὲν ἦτον καλὴ. Ὁ ἀηδὴς ἐκεῖνος μαρκίσσιος Ὀλβὲν ὅστις μ' ἐδίδωξεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου, δὲν ἦτον, ὅπως ἂν εἶχεν, εἰμὴ ὁ πρόδρομος πλήθους ἄλλων Ὀλβεν, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτόν. Οἱ ἄνδρες ἔχουν τὴν μανίαν νὰ ἐπιτίθενται κατὰ τῶν μεμονωμένων γυναικῶν πάντοτε ἐπὶ τῇ προφάσει νὰ ταῖς δώσωσι τὰς συμβουλὰς καὶ τὴν προστασίαν των, καὶ καθεὶς αὐτῶν ἐπιθυμεῖ νὰ ἦναι ὁ μόνος σύμβουλος καὶ ὁ μόνος προστάτης. Ἡ πείρα τῆς χηρείας μ' ἐδίδαξε τοῦτο πρὸ πολλοῦ. — Αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀληθές, Κυρία, ἀπήντησεν ἡ Ἀγγελικὴ. — Οὕτω λοιπὸν, ἐξηκολούθησεν ἡ Κόμησσα, ἡ θέσις μου εἰς τὴν ἐξοχὴν δὲν ἦτον ἀσφαλής. Καὶ ἄρα, ἔπρεπε νὰ καταφύγω εἰς Παρίσιους· ἀλλὰ οἱ ἀπέραντοι αὐτοὶ Παρίσιοι μοῦ φαίνονται πλέον ἔρημοι παρὰ τὸ μέγαρον εἰς τὸ δάσος. Ἰπάρχουσι στιγμαί, κυρίως ὡς αὐτὴ, καθ' ἣν δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ κατοικήσῃ εἰμὴ μόνον εἰς τοὺς Παρίσιους, διότι εἶναι ἀκατοίκητοι. Τοῦλάχιστον, βλέπει τις διαβαίνουσαν τὴν ἱστορίαν ὑπὸ τὰ παράθυρά του, καὶ δὲν καταβαρύνεται καθημέραν, καθὼς εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀπὸ τὰ συμπεθερικὰ τῶν χωρικῶν λεσχῶν. Εἰς Παρίσιους, διάγει τις ζῶν φρικώδη, εἶναι ἀληθές· ἀλλὰ τοῦλάχιστον γνωρίζει ἀκριβῶς μὲ ποῖον τρόπον ζῇ. Δὲν ἀπατᾶται, καὶ φυλλολογεῖ καθημέραν τὴν ἐπανάστασιν, καθὼς ἀναγινώσκει βιβλίον σελίδα πρὸς σελίδα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἱστορία τὴν ὁποῖαν βλέπομεν, δὲν μᾶς ἀπατᾷ. — ὦ! Κυρία, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ συμφωνῶ ἐντελῶς μὲ τὴν γνώμην σας. — Τώρα, ἀγαθὴ μου Ἀγγελικὴ, ὑπάρχει ὀλεθρία τις εἰμαρμένη, ἥτις ἀνατρέπει ὅλα τὰ ἀνθρώπινα σχέδια, καὶ πρὸ πάντων τὰ ἐδικὰ μου. . . Ὅτε νομίζομαι εὐτυχὴς διὰ μίαν ἀπόφασίν μου, ἡ εἰμαρμένη αὐτὴ μὲ στέλλει ἐδῶ εἰς τὸ θέατρον τοῦτο, ὅπου ἔρχομαι νὰ λάβω ἐν μάθημα τῆς χηρείας, τὸν τρομερὸν ἄνδρα εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν θεὰν δύναμιν νὰ φύγω μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς, . . διότι Ἀγγελικὴ μου, ἐάν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὅστις ἐσκυφεν ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν θεωρεῖον εἶναι ὁ Κλαύδιος Μουριέ, ἐγὼ δὲν θὰ εἶμαι πλέον εἰς Παρίσιους αὔριον. — Μοῦ εἶχате εἰπεῖ Κυρία ὅτι δὲν θέλετε νὰ ἰδῆτε τὴν δευτέραν παράστασιν. . . — Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλά-

Ξη, καλή μου Ἀγγελικὴ! ἦλθα εἰς τὸ θέατρον, καθὼς εἰσέρεις διὰ νὰ ἰδῶ τί ἐδύνατο νὰ εἰπῇ καὶ νὰ πράξῃ μία χήρα εἰς μίαν τραγωδίαν, διότι, λέγουσιν ὅτι τὸ θέατρον δίδει μαθήματα ἠθικῆς ὠφελείας· ἀλλὰ ἀπόψε, δὲν ἔμαθα τίποτε εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖον. — Ἔπρεπε νὰ τὸ περιμένετε κυρία. — Περιμένω πάντοτε νὰ ἀπατηθῶ, ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν αὐτὴν ἡ προσδοκία μου εἶναι περισσότερον παρὰ εὐχαριστημένη. . . τὸ δὲ ποίημα τοῦ Κ. Σουλβαῖν Μαρσεσιάλ, εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένη ὅτι δὲν θὰ τὸ ἰδῶ. — Λοιπὸν, εἰμποροῦμεν ν' ἀναχωρήσωμεν, Κυρία. — Μάλιστα, Ἀγγελικὴ. — Ἀλλὰ ν' ἀναχωρήσωμεν με φρόνησιν, χωρὶς καμμίαν σπουδὴν. . . Ἀφῆσθε μάλιστα τὴν τηβεννίδα σας, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ θεωρείου. — Ὁχ χαθῇ. — Βεβαίως, ἀλλὰ μετ' ἐνῆλπιον τοῦ μηδαμινοῦ τούτου, κερδίζομεν κάτι τι. Ἐν ἡναι τῶνόντι ἐκεῖ ὁ Κλαύδιος Μουριέ, θὰ ἀπατηθῇ ἀπὸ τὴν τηβεννίδα, διότι τὸν γνωρίζω· εἶναι ἄξιος νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ ἐὰν ἰδῇ ὅτι ἀναχωροῦμεν.

Ὁ δὲ Μουριέ ἦν οὐχ' ἦττον ἄξιος, καὶ δὲν ἠπατήθη ἐκ τῆς πονηρίας τῆς Ἀγγελικῆς· καίτοι συνομιλῶν μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ του Ἀδριανοῦ, ἠκολούθει διὰ βλέμματος γεγυμνασμένου ὅλα τὰ κινήματα τῆς Κ. Πρεσσὺ, καὶ ὅταν τὴν εἶδεν ἐγειρμένην, εἶπε νωχελῶς εἰς τὸν ἀνεψιόν του.

— Καλὰ, φίλε μου, τέλος πάντων θὰ κατερθῶς νὰ μεταβάλῃς τὸν θεῖόν σου εἰς ἀξιόλογον ἀνεψιόν· ἐξ ἀποφάσεως θ' ἀκολουθήσω τὰς συμβουλὰς σου. . . ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ συνομιλία σου με συνεκίνησε πολὺ, ὑπάγω μίαν στιγμὴν ν' ἀναπνεύσω τὴν αὐραν τῆς ἐσπέρας, μεχρὶ τοῦ τελειώσῃ ἡ διακοπὴ. Περιμένε με ἰδῶ. . .

Ὁ δὲ ἀνεψιὸς τότε ὑπέπεσεν εἰς πῤαπτωμα εἰς ὃ ὑποπίπτει θεῖος ἐν τοιαύτῃ περιστάσει· ἠπατήθη ἐκ τῆς ὁμολογίας ἐκείνης καὶ ἔθλιψε τὴν χεῖρα τοῦ Μουριέ.

Οὗτος δὲ, ἠνέωξε βραδέως τὴν θύραν τοῦ θεωρείου ὡς ἄνθρωπος μὴ σπεύδων καθόλου εἰς ἔξοδον, καὶ ὅταν ἦλθεν εἰς τὸν διάδρομον, διέυθνε μακρὸν τὸ βῆμα πρὸς τὴν κλίμακα, ἀλλ' ἀποκρυπτόμενος εἰς ὅλους ὅσοι ἐξήρχοντο ἢ ἤρχοντο, ἀνέβαινον ἢ κατέβαινον.

Καίτοι δὲ ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον ἡμφιεσμένη ἡ Κόμησσα, δὲν ἐδύνατο ὅμως νὰ ἀποβάλῃ τὴν χάριν τοῦ ἀναστήματός της καὶ τὸ θέλητρον τοῦ κομποῦ αὐτῆς ἐξωτερικοῦ. Καὶ ὁ Μουριέ τὴν διέκρινεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους τοῦ καταβαίνοντος τὴν κλίμακα μετ' αὐτῆς. Ἐκ διαλειμμάτων ἡ Ἀγγελικὴ ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν ὡς σκοπὸς ὑπακούων εἰς διαταγὴν, ἀλλ' ὁ Κλαύδιος ἀπεκρίπτετο εὐθὺς ἐκ τοῦ ἐταστικοῦ ἐκείνου βλέμματος, καὶ ἡ Κόμησσα πάντοτε θαρρύνομένη παρὰ τῆς Ἀγγελικῆς, ἐπέισθη εὐκόλως ὅτι οὐδεμία καταδίωξις ἐπικίνδυνος ἡπείλει τὴν πορείαν της.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ἐκείνην, αἱ ὁδοὶ τῶν Παρισίων ἦσαν πολὺ σκοτειναί, καὶ σπάνιά τινα φῶτα καθίστων αὐτὰς ἔτι σκοτεινότερας. Ὅθεν, γυ-

ναίκες, ἄνευ συνοδίας δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσι μετὰ τὴν ἐνάντην τῆς ἐσπέρας, καὶ κατ' αὐτὸ μάλιστα τὸ θέρος. Καὶ τὸ ὠρολόγιον ἐσήμαινεν ἐννεά ὥρας ὅταν ἡ Κόμησσα καὶ ἡ Ἀγγελικὴ εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Ἀγίας Ἄννης, παρ' ἣ ἐκεῖτο τὸ μέτριον αὐτῶν οἶκημα· ἀπὸ καταστημάτων τινῶν ἡμιπνεωγμένων εἰσέτι ἐξήρχοντο ὠχραὶ ἀκτῖνες φωστέρων καὶ βοηθοῦσαι τοὺς δημοσίους φανούς ἀπεκάλυπτον τοὺς τοσοῦτον ἀργὰ πλανωμένους διαβάτας ἐν τῷ μέσῳ τῶν ζοφερῶν ἐκείνων λάμψεων.

Ἡ δὲ Ἀγγελικὴ πάντοτε πιστὴ εἰς τὴν διαταγὴν ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν σχεδὸν εἰς ἕκαστον βῆμα, ἀλλὰ τὸ ταχὺ ἐκεῖνο βλέμμα της ἐκτοξευόμενον εἰς τὰ ὀπίσω, δὲν ἐβλεπεν εἰμὴ μορφὰς ἀορίστους καὶ ἀτμώδεις, ἀλλ' ἦτον ἀδύνατον νὰ διαγνώσῃ.

Μεταξὺ δὲ τῶν μορφῶν ὅσαι εἰσέδουν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Ἀγίας Ἄννης, καὶ παρώδευον τὰς οἰκίας, ὁ Μουριέ δὲν ἀνεγνωρίσθη, ἐνῷ αὐτὸς ἐβλεπε πάντοτε τὰς δύο γυναῖκας, ὧν αἱ λευκαὶ ἐσθῆτες ἔμελλον νὰ τὰς ἀποκαλύψωσι καὶ εἰς τὴν μάλιστα σκοτεινὴν νύκτα.

Αἱ δύο γυναῖκες ἀνεκόπησαν πρὸ τοῦ ἀριθ. 42. ἠκούσθη δὲ τὸ ρόπτρον, ἡ θύρα ἠνεώγη καὶ ἐκλείσθη ἀμέσως.

Ὁ δὲ Κλαύδιος ἐζήτησε τὴν οἰκίαν διὰ προσοχῆς λεπτολόγου διὰ νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐπιούσαν, διότι τὸ σκότος καθίστη ἀφανῆ τὸν ἀριθμόν.

Μετὰ τοῦτο, ἔδραμεν εἰς τὸ θέατρον πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀνεψιοῦ του Ἀδριανοῦ.

Ἡ παράστασις τοῦ Ἡφαιστείου ἤρξατο ἤδη, καὶ ὁ Ἀδριανὸς ἐμβλέψας σοβαρῶς τὸν θεῖον τῷ εἶπε ξηρῶς.

— Μοῦ φαίνεται ὅτι παραπολὺ ἀνεπνεύστατε τὸν δροσερὸν ἀέρα τῆς ἐσπέρας — Ἀπῆντησα τὸν Βαρβέρ ὑπὸ τὸ περίστυλον, εἶπεν ὁ Μουριέ καθεζόμενος νωχελῶς, καὶ ὠμιλήσαμεν περὶ τῆς σημερινῆς συνεδρίασεως τῆς Συμβατικῆς.

Ὁ δὲ Ἀδριανὸς διεκίνησε τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ ἥθους τοῦ σημαίνοντος « τὸ δικαιολόγημα τοῦτο ὁμοιάζει μῦθον »

Ἀπὸ τῆς πλατείας τότε ἔκραζαν. « Σιωπὴ εἰς τὸ θεωρεῖον » καὶ ὁ Κλαύδιος Μουριέ ἐπεθύμησεν ἴσως νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ἐν τῇ πλατείᾳ διὰ τὴν ἀπότομον ταύτην πρόσκλησιν.

Ὁ θεῖος καὶ ὁ ἀνεψιὸς εἶδον τὴν παράστασιν τοῦ Ἡφαιστείου ἐν τῇ σπουδῇ ἐκείνῃ, ἣν ἐπιδεικνύει τις εἰς ὅλα τὰ περιώνυμα ποιήματα, ἅτινα δὲν γινώσκει· ὅτε δὲ τὸ προπέτασμα κατέπεσεν, ὁ Μουριέ ἔτυψε διὰ τῆς πυγμῆς τὸ χεῖλος τοῦ θεωρείου καὶ εἶπεν ἐγειρόμενος.

— Ἰδοὺ παράστασις ἡ ὁποία μοῦ ἐπαναφέρει εἰς τὴν καρδίαν πᾶν ὅ,τι ἄλλοτε εἶχα! Ἀδριανέ, ἐρυθριῶ τῶνόντι διὰ τὴν ἀργίαν μου, καὶ θέλω νὰ γίνω πάλιν κάτι τι! — Οἶτε μου, εἶπεν ὁ Ἀ-

δριανός, δὲν εἶσθε γεννημένος διὰ τὴν πολιτικὴν, καὶ τὸ ἀναγνωρίζετε μόνος εἰς τὴν καλὴν ὥραν σας. Ὁ ἦθε ἓνας λαμπρὸς δημοκράτης ὑπὸ τὰς ψευδεῖς, ἀριστοκρατικὰς δημοκρατίας τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Βενετίας, ἀλλ' εἰς τὴν ἐδικὴν μας, σὰς βεβαιῶ, θὰ δεικνύετε πάντοτε τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ χαρακτηρὸς σας, τὸ ὅποιον εἶναι ὀλίγῳ ἡθικόν, καὶ πολὺ ὑλικόν. Ὁ ἔμφρων Κάτων, περὶ οὗ ἀνεφέρετε πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἑκατὸν ἀργυρωνήτους τῶν δύο φύλων, καὶ τοὺς ἐκυβέρνα πολὺ τραχέως, λέγουσιν οἱ ἱστορικοὶ καὶ τοῦτο δὲν ἐμπόδιζε καθόλου τὸν Κάτωνα νὰ ᾔηται ἀξιόλογος δημοκράτης. — Τῇ ἀληθείᾳ, ἀκριβέ μου ἀνεψιέ, εἶπεν ὁ Μουριέ προσφέρων τὸν βραχίονα εἰς τὸν Ἀδριανόν, καὶ ἐξερχόμενος τοῦ θεάτρου· μὲ νομίζεις λοιπὸν ἄνθρωπον πολὺ ἐκτεθλυμένον; — Σὰς νομίζω ὅτι εἶσθε, ἀγαπητέ μου θεῖς. . . — Μὲ νομίζεις ἄνθρωπον ὀκνηρὸν, δειλὸν, ἄτολμον. . . — Ὁχι! ὦ! ὀχι, εἶσθε πῦναντίον ἐνεργητικὸς, θραυρὸς, καὶ ἀνδρείος· ἀλλὰ δὲν γίνεται τις δημοκράτης μὲ τὰ τρία ταῦτα προτερήματα· γίνεται καλὸς στρατηγὸς τοῦ ἵππου· ὁ δημοκράτης πρέπει νὰ ᾔηται λιτοδίαίτος, ἐγκρατής, μετρίφρων, πτωχός, σώφρων. Πρέπει νὰ δίδῃ τὸ παράδειγμα ὅλων τῶν ἀστυκῶν ἀρετῶν· καὶ ἔπειτα ὁ στρατιώτης χρεωστέῃ νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα ὅλων τῶν στρατιωτικῶν ἀρετῶν. Κατοικεῖτε εἰς πόλιν, δὲν φρουρεῖτε εἰς στρατόπεδον. — Καλὰ λοιπὸν, ἀκριβέ μου Ἀδριανέ, θὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς εὐφυεῖς διακρίσεις, τὰς ὁποίας ἔμαθες εἰς τὴν ῥητορικὴν· θὰ γενῶ λιτοδίαίτος καὶ ὁ Κούριος Δεδάτος, καὶ ἐγκρατής ὡς ὁ Σκηπίων. — Θεῖέ μου θὰ εἶσθε πάντοτε ὁ Κλαύδιος Μουριέ, καὶ μὲ τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα τὰ ἔχοντα κατάλληλιν τοσούτω ἀστυκὴν, δὲν θὰ γενήτε ποτὲ οὔτε Ἕλληνα οὔτε Ῥωμαῖον. — Θὰ ἰδῶμεν ἀργότερα τὸ τί θὰ γενῶ, εἶπεν ὁ Κλαύδιος· αὐτὴ εἶναι ἐδικὴ μου ὑπόθεσις. — Ἀλλ' εἶναι καὶ ἐδική μου ἐπίσις! τὸ λησμονεῖτε αὐτὸ πάντοτε, θεῖέ μου! — Ἔστω, εἶναι καὶ ἐδική σου, ἐπειδὴ ἐπιμένεις νὰ ἐνσαρκώνῃσαι εἰς τὸν θεῖόν σου. Καλὰ λοιπὸν, ἀκριβέ μου ἀνεψιέ. αὐριον ὑπάγω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Ῥοβεσπιέρρον, νὰ τῷ ἀναγγείλω ὅτι ἐξεδύθην τὰς παλαιὰς ἐξεις μου, καὶ νὰ τοῦ ζητήσω μίαν θέσιν εἰς τὴν διοίκησιν. — Εἰς ἐπαρχίαν, θεῖέ μου; εἶπεν ὁ Ἀδριανός σοβαρὸν ἔχων τὸ βλέμμα· βλέπω μίαν ἀπόφασίν σας, ἥτις μοῦ προαγγέλλει νέα κατορθώματα. . . — Σὺ εἶσαι παιδίον, Ἀδριανέ. . . Ἐλα! ἂς ἀκούσωμεν, ἐξηγήσου, — Ὁχι, δὲν ἐξηγοῦμαι. . . ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀνεκαλύψατε τὸ ἀποχωρητήριον εἰς τὸ ὅποιον κρύπτεται ἡ Κόμησσα Μαργαρίτα, καὶ ἰδοὺ τί διεγείρει τὴν φιλοδοξίαν σας. — Ἀδριανέ, φίλε μου, εἶπεν ὁ Μουριέ ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ, μὴ κατηγορεῖς, περίμενε πρῶτον. — Εὐλογητὸς ὁ Θεός! θεῖέ μου, ἀλλὰ δὲν θὰ περιμείνω πολλὸν καιρὸν, θὰ ἰδῇτε.

Ἀρτίχθσαν δὲ τότε εἰς τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας των, κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς κλίμακος. Ἡ οἰκο-

νόμος τοῦ Μουριέ ἐφάνη, κρατοῦσα λαμπτήρα καὶ τὸ ἦθος δυσχεραίνουσα, καὶ εἶπε διὰ φωνῆς ξηρᾶς.

— Δὲν ἔρχονται εἰς τοιαύτην ὥραν οἱ τίμιοι ἄνθρωποι. Εἰμπορούσατε νὰ περάσετε τὴν νύκτα σας ἐκεῖ ὅπου ἦθε.

Ὁ δὲ τρομερὸς Κλαύδιος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπεσύρθη ὡς παιδίον τι ἐνοχον εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Δύο φίλοι τοῦ Ῥοβεσπιέρρου.

Τὴν δὲ ἐπαύριον ὁ Κλαύδιος ἠέρεθ λ' ἂν ἐνωρίς, καὶ μεταβὰς ἔστη ὡσεὶ σκοπὸς ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς τῶν Φυλλιτῶν ἐν τῷ Κεραμικῷ, διὰ νὰ περιμείνῃ ἐκεῖ τὸν Ῥοβεσπιέρρον κατὰ τὴν διάβασίν του, ὅτε ἐμελλε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Συμβατικὴν.

Ἦσαν δὲ τότε αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ Μαΐου τοῦ 1794.

Ἡ ἡμέρα εἶχε λαμπρότητα θερπνοτάτην.

Τὰ συρίγγια ἐθαλάμονον τὸν ἀέρα, τὰ δένδρα ἀνεπτύσσοντο ἔχοντα τὴν ἰσχυράν ἐκείνην χλωρότητα ἥτις λίαν ταχέως διαφθείρεται ὑπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ θέρους.

Ὁ δὲ Ῥοβεσπιέρρος καθήμενος πρὸ τραπέζιου μονόποδος μετὰ τοῦ νέου Δυπερράι, τοῦ φίλου καὶ ἐχθροῦ ὅλων τῶν Ἰακωβίνων, προηρίσκει ἐν λιτότητι σπαρτιατικῇ ὑπὸ παράπηγμα κήπου καλουμένου πομπωδῶς καφφεσιόν.

Ὁ Μουριέ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀνδρὸς παρετήρησε τέλος τὸν Ῥοβεσπιέρρον, καὶ κατέβη πρὸς ἐντεῦξιν του.

Τότε ἀκριβῶς ὁ Ῥοβεσπιέρρος ἐφαίνετο ἀκρωμένος ἐν προσοχῇ τὸν νέον του συνδιαλεγόμενον. Ἦγειρε δὲ τὴν κεφαλὴν ἰδὼν πλησιάζοντα ἄνδρα ἀναστήματος κολοσσαίου καὶ ἀναγνωρίζων τὸν Κλαύδιον Μουριέ τὸν ἔχαιρέτησε διὰ νεύματος ψυχροῦ καὶ τῷ ἐνευσε νὰ καθίσῃ· ἔπειτα εἶπε·

— Δυπερράι, ἐξακολουθεῖ ὁ πολίτης Κλαύδιος εἶναι ἐδικὸς μας· — Λοιπὸν δὲν εἶναι ἐδικός μου, εἶπεν ὁ Δυπερράι ἐν μειδιᾷ ἀγαστῷ. Ἐπειτα, αὐτὸ μοι εἶναι ἀδιάφορον. . . Σοῦ ἔλεγα λοιπὸν Ῥοβεσπιέρρε, ὅτι ἐν μόνον σκῆπτρον ὑπάρχει διὰ τὴν κυβέρνησιν τῆς Γαλλίας· ἡ μάχαιρα μετριάσμενῃ διὰ τοῦ στανιού. Ἐὰν ἄλλο ἐργαλεῖον δυνάμειος συντρίβεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Ἡ Γαλλία πιστεύσέ με, εἶναι χώρα καθολικὴ καὶ στρατιωτικὴ· δὲν ἀγαπᾷ ἄλλο εἰμὴ τὰς ἐπιθεωρήσεις, καὶ τὰς τελετάς. Ἰώρα ὅτε ὁμιλοῦμεν, ὅλοι ὅσοι δὲν ἀγαποῦν τὴν ἐλευθερίαν σου μάχονται εἰς δεκατέσσαρα πεδία τῆς μάχης, καὶ εἶναι μέγα εὐτύχημα διὰ σέ· διότι ἂν ἦσαν ἐν Γαλλίᾳ ἀντὶ νὰ ᾔηται πανταχοῦ, ἡ ἐπιτροπὴ σου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, δὲν θὰ ἔμεινεν οὔτε εἴκοσι τέσσαρας ὥρας· καὶ αὐριον αὐτὸ δὲν θὰ ἦτο πλέον Ῥοβεσπιέρρος.

Ὁ δὲ Ῥοβεσπιέρρος ἔσυρε τὸ ἀργυροῦν ὠρολόγιόν του καὶ ἐκύτταξε τὴν ὥραν.

— Δυπερραί, εἶπεν· ἀποποιεῖσαι λοιπὸν τὰ προγευματίσθης μαζῇ μου; Τί θέλεις νὰ προγευματίσω μὲ δύο αὐτὰ πρόσφατα τὰ ὁποῖα οὔτε εἶναι καὶ τοιαῦτα; Πηγαίνω καὶ προγευματίζω ἐγὼ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ μήλου τῆς πεύκης μὲ φαγητὰ οὐσιωδέστερα. — Καὶ σὺ Κλαύδιε; εἶπεν ὁ Ῥοβεσπιέρρος. — Ἐπρογευματίσα ἕως τώρα δις, ἀπῆντησεν ὁ Μουριέ. — Δυπερραί, εἶπεν ὁ Ῥοβεσπιέρρος δὲν ἔχεις καμμίαν ἄλλην συμβουλὴν νὰ μοῦ δώσῃς σήμερον; — Ὁχι, ἐπὶ τοῦ παρόντος. — Καλὰ θὰ σοὶ ἀναγγείλω τώρα ἓνα νέον τὸ ὁποῖον θὰ σ' εὐχαριστήσῃ. — Ἀμφιβάλλω, Ῥοβεσπιέρρε. — Ἄκουσε, τὴν 22 τοῦ προσεχούς χλοηφῆρου συγκροτῶ μίαν πανήγυριν μεγαλοπρεπῆ, καθ' ἣν ἀνακηρύττω τὸ ὑπέρτατον ὄν, καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. — Ἀλήθεια! μὲ τὰ σωστά σου Ῥοβεσπιέρρε, εἶπεν ὁ Δυπερραί, πιστεύεις ὅτι μία ἐξουσία ἔχει τι μέλλον ὅταν ἀστείευται σπινδαίως μὲ τοιαύτας τρέλλας; Ῥοβεσπιέρρε θὰ σοὺ εἰπῶ τὸ ἐλάττωμά σου, καὶ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἔχεις. Εἶσαι τρελλός. Ἰδοὺ τί ἀγνοεῖ εἰσέτι ἡ Γαλλία.

Ὁ δὲ Μουριέ ἀνεσκίρτησεν ἐπὶ τῆς ἐδρας του καὶ ἐνέδωκε τὸν Δυπερραί διὰ τοῦ ἥθους ἐκείνου τῆς συμπαθείας, ἣν αἰσθάνεται τις πρὸς ἄνθρωπον μέλλοντα νὰ κρεμασθῇ.

Ὁ Ῥοβεσπιέρρος ἐμειδίασε δι' ἄκρων τῶν χειλέων, καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν Μουριέ.

— Αὐτὰ σὲ ἐκπλήττουν, ἀλήθεια Μουριέ; Καὶ ὅμως πᾶσαν πρῶταν ὁ Δυπερραί ἔρχεται ἐδῶ καὶ μοῦ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἴδια πράγματα; κ' ἐγὼ τὸν ἀφίνω νὰ λέγῃ· οἱ δὲ ἀριστοκράται ἀξιοῦσιν ὅτι εἶμαι τύραννος. — Ἀλλ' ὅλοι οἱ τύραννοι ἦσαν τρελλοί! εἶπεν ὁ Δυπερραί ἐρυθρὸς ἐξ ὀργῆς, ἀπὸ τοῦ Καλιγούλα ὅστις ἀπεκάλει τὸν ἵππον του ὑπατον, μέχρι σοῦ, ὅστις κάμνεις τὴν τιμὴν εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἀνακηρύξῃς. Ὁ κόσμος φαντάζεται ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλοι τρελλοὶ παρ' ἐκείνους ὅσοι δαίμονίζονται εἰς τὰ φρενοκομεῖα. Ὁ Μοντέσκιος εἶπε· « Κατακλείουσιν εἰς κλωβία τρελλοὺς τινὰς διὰ νὰ κάμουν τὸν κόσμον νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὅσοι εἶναι ἐξω δὲν εἶναι τοιοῦτοι: » ὑπάρχουσι χίλια εἶδη τρέλλας εἰς τὸν ἐλεύθερον αἴρα, ἔγραψεν ὁ Ἑρασμος. Ἔ! λοιπὸν Ῥοβεσπιέρρε ἐκλεξε, καὶ κατατάξω. Ἐγὼ δὲν ἔχω τὸν καιρὸν νὰ σε κατατάξω. Βλέπω τὸν Βαρρέρ; τρελλὸν ἄλλου εἶδους, καὶ ἔχω ἀκόμη ὀλίγας λέξεις νὰ εἰπῶ καὶ εἰς αὐτόν. Χαῖρε.

Καὶ ὁ Δυπερραί ἔδραμε πρὸς τὸν Βαρρέρ διὰ νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν του.

Ὁ δὲ Κλαύδιος ἔκλεισε τὴν πυγμὴν ἐπὶ τοῦ τραπέζου, καὶ ἀκολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματός τὸν Δυπερραί, εἶπε.

— Τῇ ἀληθείᾳ Ῥοβεσπιέρρε, δὲν ἐννοῶ καθόλου τὴν ὑπομονὴν σου. Θέλεις νὰ ὑπάγῃς νὰ δώσω διὰ λογαριασμὸν μου, ἓνα καλὸν μάθημα εἰς αὐτόν τὸν αὐθάδη ἀριστοκράτην; — Εἶναι ἀνωφελὲς εἶπεν ὁ Ῥοβεσπιέρρος, αὐτὸς εἶναι τρελλός. Εἶμαι συνειθισμένος εἰς τὰς μωρίας τοῦ Δυπερραί! Ἄς

ἀκούσωμεν, Σὺ Κλαύδιε, ἔχεις κάτι νὰ μὲ εἴπῃς, ἀλήθεια; — Ὁχι, Ῥοβεσπιέρρε, ἔχω κάτι νὰ σοὺ ζητήσω. — Ἐννοῶ... ἀλλ' ἄς σηκωθῶμεν, εἶναι ἀργά, καὶ βλέπω κύκλω μας ὄχι ὀλίγους περιέργους... Στενοχωρεῖσαι εἰς τὴν ἀπραγίαν Κλαύδιε, ἀλήθεια; — Τὸ ἐμάντευος Ῥοβεσπιέρρε αἰσθάνομαι νεότητα, ῥώμην, προθυμίαν, καὶ εἶμαι πολίτης ἀνωφελὲς εἰς τὴν δημοκρατίαν. Καὶ ὁποῖα εἶναι ἡ φιλοδοξία σου Κλαύδιε; Ἡ φιλοδοξία μου εἶναι μετρία· θέλω μίαν θέσιν. Ἐχω μεγάλας ἐκδουλεύσεις, διεκινδύνευσά τὴν ζωὴν μου ἑκατοντάκις ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας. Κατέστειλα στάσεις, διέλυσά συνωμοσίας, ὠργάνισα τὴν διοίκησιν εἰς πόλεις δισκεκρυμένας, καὶ εἰς ἀμοιβὴν ἀπελύθην τῆς ὑπηρεσίας. — Κλαύδιε, εἶπεν ὁ Ῥοβεσπιέρρος ψυχρότατος τὸ ἥθος, ἐπρόσφερες ἐκδουλεύσεις, καὶ τοῦτο εἶναι ἀδιαφιλονέηκτον· ἀλλ' ἡ ἀπόλυσίς σου ἦτον δικαία. Θέλεις νὰ σοὺ ἐνθυμίσω ὅλα τὰ σκανδαλώδη συμβάντα τῶν Βερσαλλιῶν; — Πᾶ! φλυαρία! — Ὁχι Κλαύδιε, θὰ ἦσαν ἴσως φλυαρίαὶ δι' ἄνθρωπον ἄσημον, εἶπεν ἡρέμα ὁ Ῥοβεσπιέρρος, ἀλλ' εἶναι παραπτώματα μέγιστα ὅταν συμβαίνωσιν εἰς ἄνδρας τῶν ἀνωτέρων τάξεων. — Ἀλήθεια, Ῥοβεσπιέρρε, ὁμιλεῖς σπουδαίως σὺ εἰς ἐμέ; — Σπουδαιότατα Κλαύδιε. — Καὶ σὺ, ἄς ἴδωμεν, σὺ ὅστις εἶσαι εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, δὲν ἔχεις καὶ σὺ νὰ κατηγορηθῇς διὰ συμβάντι ἐρωτικόν; — Κανένα! εἶπεν ὁ Ῥοβεσπιέρρος ἀνοίγων τὴν παλάμην τῆς δεξιᾶς του ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ εὐρέος περισπηθίου του. — Λοιπὸν Ῥοβεσπιέρρε, εἶσαι ψυχρὸς καὶ παγωμένος ὡς τὸ μάρμαρον. — Εἰμπορῶ καὶ νικῶ τὰ πάθη μου. — Ῥοβεσπιέρρε, εἶπεν ὁ Κλαύδιος ἐξαπτόμενος καὶ ἀνασιῶν τούς ὤμους, μὲ ἐμπαίζεις! μ' ἐκλαμβάνεις ὡς βουλευτὴν τῆς Πεδιάδος! — Κλαύδιε, εἶπεν ἐκεῖνος ἀταράχως, εἶμαι πολὺ σοβαρὸς καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐμπαίξω κανένα· σέβομαι πάντοτε τὸν ἄνθρωπον... — Ἐξαιρουμένης τῆς κεφαλῆς του, παρετήρησε τραχεῖα τῇ φωνῇ ὁ Μουριέ... Ἡ τρομερὰ αὕτη σκέψις ἀποτόμως ἀπαγγελλεῖσα οὐδόλως ἐκούγχις τὸν Ῥοβεσπιέρρον, ὅστις ἔλαβε τὸν Κλαύδιον ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ τῷ εἶπε.

— Φίλε μου Κλαύδιε, ἔχω μεγάλα καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσω. — Ὅλοι τὸ λέγουν αὐτό! ἐψιύρισεν ὁ Μουριέ ὡς ἐν ἑαυτῷ ὁμιλῶν. Τέλος πάντων, ἄς ὁμιλήσωμεν καθαρά Ῥοβεσπιέρρε. Δὲν θέλεις νὰ μοὶ δώσῃς τὴν ἐλαχίστην θέσιν, οὔτε κἂν ἔδραν δικαστοῦ εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ἀρτίως συστηθὲν ὑπὸ τῆς Συμβατικῆς; — Ἐδραν δικαστοῦ! εἶπεν ὁ Ῥοβεσπιέρρος ἐν μειδιάματι ὅπερ ποτὲ δὲν ἐξετείνετο μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, ἔδραν δικαστοῦ, εἰς σέ! εἰς σέ τὸν Κλαύδιον; — Ἔ ναι, μάλιστα εἰς ἐμέ τὸν Κλαύδιον· εἶπέ μοι μήπως δὲν θὰ δικάσω ὡς καὶ πᾶς ἄλλος, ὡς ὁ πρῶτος τυχών; Ἀφοῦ κατὰ τὸν νόμον ἕκαστον τμήμα τοῦ ἐπαναστατικῆς τούτου δικαστηρίου σύγκειται ἐξ ἐγγέα ἐνόρκων καὶ τριῶν δικαστῶν, καὶ ἂν ὑπο-

τεθῇ ὅτι ὑπάρχει εἰς δικαστὴς μέτριος, ἐγὼ φερῶ εἰπεῖν, μένουσιν ἀκόμη δύο καλοὶ δικασταὶ καὶ ἐννέα ἐνορκοὶ πάντοτε ἀλάνθαστοι ὡς ὅλοι οἱ ἐνορκοι. — Ὁ Κλαύδιος Μουριε δικαστὴς! εἶπεν ὁ Ῥοβеспιέρρος ὡς ἂν δὲν ἤκουσε τὰς τελευταίας λέξεις του. Ἀλλὰ σὲ γνωρίζω Κλαύδιε καὶ πρὸ πολλοῦ μάλιστα, ἡ πρώτη γυνὴ ἥτις θὰ ἤρχετο νὰ σοῦ ζητήσῃ. — Ὡ! αὐτὸς ὁ ἀστείτυμος ἐκτείνεται πολὺ, εἶπεν ὁ Κλαύδιος ἐξημμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ὀργῆς. Ῥοβеспιέρρος ἄς μὴν ὑποκρινόμεθα πρὸς ἀλλήλους. Ἐν μὲ φέρης εἰς τὸ ἔπακρον, θὰ σοὶ εἰπῶ πρᾶγμα ἀπροσδόκητον διὰ σέ. — Περιμένω τὰ πάντα, εἶπε ψυχρῶς ὁ Ῥοβеспιέρρος, καὶ εἰμπορεῖς νὰ διηγήσῃς. — Νομίζεις λοιπὸν Ῥοβеспιέρρος ὅτι ἀγνοοῦν εἰς Παρίσιους τὰ μυστικὰ ὀργία σου; — Ἀ! ἀγνοῶ ἐντελῶς τὰ ὀργία ταῦτα! — Θέλεις νὰ ἐμβῇς μαζὴ μου, ἐκεῖ, εἰς τὸ πρῶτον κατάστημα τῆς οδοῦ Ὀνορίου; Ὁ ἀμιλήσωμεν μετὰ τοῦ τυχόντος, καὶ θ' ἀκούσῃς ὅλα ὅσα λέγουν περὶ τῶν κρυφῶν ἐρώτων σου μὲ δύο ἀδελφάς. . . — Ἀ! παραδέχομαι, εἶπεν ὁ Ῥοβеспιέρρος μειδιῶν, παραδέχομαι τὴν πρότασιν, ἔλα. . . — Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ καλοσυλλογισθῇ κανεὶς, ἡ ἀπόπειρα θὰ ματαιωθῇ τὸ ὄνομά σου ἐμποιεῖ τοιοῦτον τρόπον ὥστε θὰ εὐρωμεν μόνον ἀφώνους. — Βλέπεις καλὰ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀκούσῃς οὔτε μίαν μόνην ἡχὴν τῆς συκοφαντίας, ἥτις οὔτε κἀν ὑπάρχει. . . — Μάλιστα, ἀλλὰ δίδω λόγον βάσιμον ὅστις ὑπάρχει. Αὐριον, γενοῦ ἐκπτώτος τῆς ἐξουσίας καὶ θὰ ἰδῇς ἐάν ἐκάστη γωνία τῶν ὁδῶν δὲν ἀντήχῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην.

— Κλαύδιε, εἶπεν ὁ Ῥοβеспιέρρος ἀποχωρῶν αὐτοῦ ἐπὶ βῆμα· εἶσαι ὁ ἀρχαιότερος τῶν φίλων μου, καὶ εἰμπορῶ νὰ ὑποφέρω τινὰς τῶν ἰδιοτροπιῶν σου. Χαῖρε! . . ὑπάγω εἰς τὴν Συμβατικὴν. . ἀλλὰ, ἄλλοτε. . . μετρίαζε τοὺς λόγους σου, καὶ πρόσεχε καλεῖτερα εἰς τὰς ἐκφράσεις σου. — Λοιπὸν, τίποτε δὲν γίνεται, τίποτε δὲν θὰ γίνη; ἠρώτησεν ὁ Κλαύδιος διὰ φωνῆς πνιγομένης ἐκ τῆς λύσσης. — Τίποτε δὲν εἰμπορεῖ νὰ γενῇ φίλε μου. — Πρέπει λοιπὸν Ῥοβеспιέρρος διὰ νὰ ζήσῃ ὁ ἀρχαῖος σου φίλος, νὰ γενῇ κιβδηλοποιός; — Εἰξεύρεις ὅτι ἡ ποινὴ εἶναι θάνατος. — Νόστιμον! δι' ὅλα ποινὴ εἶναι ὁ θάνατος. Ὁπωσδήποτε, εἶναι προτιμώτερον νὰ ἦναι τις παραχαράκτης παρὰ νὰ φέρῃ χαϊρέφυλλον λευκὸν εἰς τὴν κομμοδοχὴν. Καὶ διὰ τὰ δύο ταῦτα ἐγκλήματα ἡ ποινὴ εἶναι θάνατος. — Κλαύδιε, θέλεις νὰ σοὶ δώσω μίαν καλὴν συμβουλὴν; — Πόσον εἶσαι γενναῖος! ἔλα, δός μοι. — Πέρασε εἰς τὸν στρατόν· εἶναι λαμπρὸν στάδιον, δύναται νὰ σὲ ὑψώσῃ πολὺ, καὶ. . — Καὶ τὸ ὅποιον σὲ ἀπαλλάττει ἐμοῦ, διέκοψεν ὁ Κλαύδιος. Εὐχαριστῶ μὲ τὸν στρατόν σου! ἐκεῖ ἀποθνήσκουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πεινᾶν καὶ δίψαν. Θέλω νὰ μείνω εἰς Παρίσιους. — Ἔστω. . . μέινω, καὶ ἐκλεξὼν ἐν ἐπάγγελμα. — Πολὺ καλὰ, μάλιστα! εἶπεν ὁ Κλαύδιος ἐξαιπτόμενος, θὰ ἐκλέξω ἐν

ἐπάγγελμα! θὰ γίνω ρήτωρ τῶν λεσχῶν· ἔχω πνεύμονας ὡς οἱ φυσητῆρες τῶν σιδηρουργῶν, καὶ θὰ μεᾶκούσουν· ἔχω πυγμὰς χαλυβδίνους, σκληρὰς ὡς σφυρία καὶ θὰ μὲ φοβηθοῦν. Κανεὶς ρήτωρ ἰσχυρὸς ὡς ἐγὼ δὲν ὑπάρχει εἰς ὀλόκληρον τὴν Συμβατικὴν σου. Ῥοβеспιέρρος, θέλω νὰ σὲ καταστρέψω, ἐγὼ, καὶ θὰ κτυπήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν ἄκμονα τῆς λέσχης τῶν Ἰακωδίνων μὲ τὰ δύο σφυρία μου. Ἀναβλεπόμεθα φίλε μου!

Ὁ Κλαύδιος ἀπῆλθεν ἀφρίζων ἐκ λύσσης, καὶ ὁ Ῥοβеспιέρρος αἰετοπεταστὴν τὴν ταραχὴν του, ἀνέβη πομπωδῶς τὴν κλίμακα τῆς Συμβατικῆς, ἀφοῦ ἐκύτταξε τὸν Κλαύδιον διὰ βλέμματος εἰς ὃ οὔτε ὀργὴ ὑπεραίνετο, οὔτε περιφρόνησις, οὔτε οἶκτος· ὁ πρῶτος Διοικητὴς τῶν Βερσαλλιῶν, ὅστις ἔτρεμεν ἐνώπιον τοῦ ἀνεψιοῦ του ἡ τῆς οἰκονόμου αὐτοῦ, ἐπῆλθε τρομερὸς ἐνώπιον τοῦ μάλιστα φοβεροῦ ἀνδρὸς τῆς ἡμέρας, καὶ ἀντὶ νὰ φοβηθῇ τὰς συνεπειὰς τῆς θρασκίας αὐτοῦ πράξεως, περιεπάτει σπασμαδικῶς ταρσασόμενος, εἰς τὸν κῆπον τοῦ Κεραμικοῦ, συσσωρεύων σχέδια τὰ μᾶλλον ἀλλόκοτα. Οἱ δὲ διαβαίνοντες πλησίον τοῦ ἠσθάνοντο φόβον τινα βλέποντες τὸν γιγαντιαῖον ἐκείνον ἄνδρα, οὔτινος ἡ μορφή ἐξέφραζε τὰ φοβερώτατα τῶν παθῶν.

Αἴφνης δὲ κατελήφθη ὑπὸ ιδέας ἣν ἐπεδοκίμασεν ἀμέσως.

— Ναί, εἶπε καθ' ἑαυτὸν. . ἄς ὑπάγω εἰς τὴν Συμβατικὴν! τίς ἴδεν! ὁ Ῥοβеспιέρρος θὰ λάβῃ τὸν λόγον (τὸν λαμβάνει πάντοτε) καὶ θὰ εὕρω τὴν εὐκαιρίαν νὰ τοῦ ἐκτοξεύσω ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκροατηρίου σφοδρὰν τινα ὕβριν. Ὁπωσδήποτε θ' ἀρχίσω τὴν ἐκδίκησιν, καὶ δυστυχία εἰς ἐκείνους ὅσοι ὑψώσουν τὴν χεῖρα κατ' ἐμοῦ. Τοὺς ἐξαπλόνω κατὰ γῆς καθὼς ἐξαπλόνων τοὺς βόας εἰς τὸ μακελλεῖον. . . Ναί! ἄς ὑπάγω!

Ἰπῆρχε πληθὺς ἀκροατῶν εἰς τὴν Συμβατικὴν κατὰ τὸ σῆμα, ἀλλ' ὁ Κλαύδιος δὲν ἐφοβεῖτο τὸ πληθὺς. Εἰξευρε, βοηθοῦμενος ὑπὸ τῶν χαλκῶν ἀγκώνων του, νὰ τὸ διαχωρίσῃ ὡς ἡ ὕνις τοῦ ἀρότρου ἀνοίγει τὴν μάλιστα σκληρὰν γῆν· πρὶν ἢ εἰσελθῇ ὁ Κλαύδιος, οὔτε διὰ παιδίων ὑπῆρχε θέσις, ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰσόδον του εὐρέθη θέσις δι' ἄνδρα.

Ὁ νέηλος ἀκροατὴς ἐσταύρωσε ἀλαζῶν τοὺς βραχίονάς του ἐπὶ τὸ στήθος, καὶ περιέφερε τὰ βλέμματά του ἀπὸ τοῦ Ὄρους εἰς τὴν Πεδιάδα καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Κοιλιάδα.

Τότε ἐσυζητεῖτο νόμος εἰς ἃν εὐθὺς μεγάλην ἐδειξε σπουδὴν ὁ Κλαύδιος Μουριε ἐνεκεν λόγων λίαν ἰσχυρῶν.

Ἡ δὲ ἀπροσδόκητος αὕτη συζήτησις ἀνέτρεψεν ὅλας τὰς ιδέας, μεθ' ὧν ὁ Κλαύδιος ἦλθεν εἰς τὴν Συμβατικὴν· ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐξώσεως τῶν πρῶτων εὐγενῶν καὶ προσέτι τῶν ἀστῶν τῶν ὑπάνδρων εἰς εὐγενεῖς καὶ χρηρευουσῶν ἤδη, ἐκ τῶν Παρισίων, ἐκ τῶν ὀχυρῶν, καὶ ἐκ τῶν ναυτικῶν τόπων.

Ρήτορες τινες ανέβησαν τὸ βῆμα οὐχὶ διὰ νὰ ἀντικρούσωσι τὸ νομοσχέδιον ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ υποστηρίξωσιν, ἢ νὰ τὸ τροποποιήσωσιν ἀνεπαισθῆτως εἰς τινὰς αὐτοῦ διατάξεις.

Ὡς ἦτον δ' ἐπόμενον ὁ Μουριὲ δὲν εἶδεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νόμου ἐκεῖνου εἰμὴ τὴν ἐξωσιν τῆς Κ. Πρεσβυ καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐκεραύνου τοὺς ρήτορας τοὺς υποστηρίζοντας τὸ νομοσχέδιον. Ἀσθενὴς δὲ τις ἐλπίς τῷ ὑπελείπετο ἔτι· ἀλλὰ καὶ αὕτη ταχέως ἐξέλιπε διότι ὁ νόμος ἐγένετο παρὰδεκτὸς σχεδὸν παμψηφεῖ.

Ὁ Κλαύδιος τότε ἐκλόνισε τὸ ἀκροατήριον ὑπὸ τὸν πόδα του καὶ ἀνέκραγεν. — ὁ νόμος αὐτὸς εἶναι παράλογος!

Οἱ δὲ ἀκροαταὶ τοῦ μέρους ἐκεῖνου τοῦ ἀκροατηρίου ἐξέβαλον ἐν χορῷ ἀπαισιῶ ψιθυρισμοὺς ὑποκώφους, καὶ ἔκραζαν, κάτω ὁ ἀριστοκράτης! ἀλλ' ὁ Κλαύδιος τοὺς ἐκύτταξεν ἀνυψῶν τὸ σῶμα καὶ τὸ μέτωπον, καὶ εἶπε.

— Τὸν πρῶτον ὅστις ἐπαναλάβῃ αὐτὸν τὸν λόγον τὸν κάμνω καὶ τὸν καταπίνει εὐθὺς μὲ τὴν πυγμὴν αὐτήν.

Καὶ εἰδείκνυε πυγμὴν Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου. Ἄπαντες ἐθαύμασαν τὸ ἀνάστημα τοῦ Κλαυδίου Μουριὲ καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν κατ' αὐτοῦ πρόκλησιν.

Ὁ δὲ τοῖς εἶπε.

— Λοιπὸν, πολῖται! ἀφήσατέ με νὰ περάσω πρὶν νὰ ἐπισκεφθῶ μίαν πολιτίδα πρῶν ἐγγενῇ, ἥτις εἶναι ἀναγκασμένη, ὑπὸ τοῦ παραλόγου αὐτοῦ νόμου ν' ἀφήσῃ αὔριον τοὺς Παρισίους· ἐν τοσούτῳ, ἐπειδὴ εἴθε φρόνιμοι πολῖται, σὰς λέγω εὐχαρίστως ὅτι ὁ Κλαύδιος Μουριὲ δὲν εἶναι ἀριστοκράτης.

Εἰς τὸ γνωστὸν δὲ τοῦτο ὄνομα, τὸ πλῆθος διεχωρίσθη σεβασμίως, καὶ ὁ Κλαύδιος ἐξῆλθε τοῦ ἀκροατηρίου τῆς Συμβατικῆς.

Νόμος ἐξώσεως.

Ἡ γενικωτάτη τῶν ἀληθειῶν εἶναι αὕτη· « ἀλλὰ μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲ Θεὸς κελεύει » καὶ ὁμῶς ὁ ἄνθρωπος ἀείποτε θὰ βουλεύεται.

Ἰφίσταται εἰς ὑπάρξεις τινὰς προνομιούχους μυστηριώδους ἀλληλουχία γεγονότων τοσούτον ἐπιμελῶς συνεχομένων ὥστε φαίνονται ὅτι προδιέτεθσαν ὑπὸ τεχνίτου εἰδικοῦ ἐπὶ χρόνον μακρὸν ἀσχοληθέντος. Ἀποδίδουσι δὲ τινες εἰς τὴν τύχην τὰς συνήθεις ταύτας περιπετείας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ τύχη εἶναι ἡ θεότης, ἣν ἀπαντὰς τις ὅταν χαμηλὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ κυττάξῃ τὴν γῆν· ἀλλὰ διὰ ν' ἀπαντήσωμέν τι καλεῖτερον πρέπει νὰ ἐγείρωμεν πολὺ ὑψηλότερον τὴν ὄρασιν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐξακολουθώμεν.

Ὁ Ἀδριανὸς ἅμα ἐγερθεὶς, ἐξῆλθεν εἰς τὸ δωματίον τοῦ θεοῦ του ὃν δὲν εὗρε.

— Καλὰ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἐξῆλθεν ἤδη! αἱ ἀταξίαι ἀρχίζουν πάλιν! τί παιδίον! καὶ ἐν τούτοις ἀξιοὶ νὰ κατέχῃ θέσιν ὑψηλὴν ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ! Κατ' εὐτυχίαν εἶναι γνωστὸς!..

Ὁ νεανίας ἐσθίριξε τὸ μέτωπόν του εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἐξηκολούθησεν οὕτω τὸν μονολόγον του.

— Χωρὶς νὰ τὸν σύκοφαντήσω, ποῦ εἰμφορεῖ νὰ ἦναι τὴν στιγμὴν ταύτην; .. Εἰς τὸ ἐθνικὸν ἀνάκτορον... ἢ εἰς τὸ Στρατιωτικὸν Καφενεῖον... ἢ... μὰ τὴν ζωὴν μου! διατρέχει κατὰ τὴν συνήθειάν του τοὺς Παρισίους· πλανᾶται ἐδῶ κ' ἐκεῖ, διὰ νὰ συλλέξῃ νέα, ὡς πράττουσιν ὅλοι οἱ πεπαυμένοι ὑπάλληλοι.

Ἐν τούτοις ὁ θεὸς δὲν ἐπέστρεψε, καὶ ὁ χρόνος παρήρχετο· ὁ δὲ Ἀδριανὸς ὅστις, τῳόντι, δυνάμει τῶν ἐπαναστατικῶν νόμων, ἀνέτρεψεν ὁ ἴδιος τὰς οἰκογενειακὰς συνθέας, καὶ ἀντεχειροτονήθη ἐπίτροπος τοῦ θεοῦ του, ἤρχισε νὰ τὸν ζητῇ ἐν Παρισίοις, καὶ τοῦτο κατὰ πρώτην ἐποψὴν φαίνεται ἐπίσης δυσχερὲς, ὅσον ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Τηλεμάχου ἀναζητοῦντος τὸν πατέρα του διὰ μέσου τῶν ἀρχιπελάγων.

Τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην, ἡ καλλονὴ τοῦ στερεώματος προὔκλειε ἅπαντας τοὺς Παρισινούς εἰς περιπατοὺς ἐν τῷ Κεραμικῷ. Ὁ Ἀδριανὸς ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς στενῆς καὶ σκοτεινῆς ὁδοῦ τῆς Κλίμακος, καὶ, κατὰ τὸ ἄκρον διέκρινε τερπνὸν πανόραμα ἐαρινῆς πρασιᾶς, ἥτις τὸν εἴλκυσε πρὸς τὸν πρῶν βασιλικὸν κήπον.

Ἐξήτησε τὸν θεῖόν του εἰς ὅλας τὰς ἐν ὑπαίθρῳ λέσχας ὅπου οἱ ἀγαθοὶ ἄστοι ραβδίον φέροντες, ἐπέκρινον ἰχνογροφούντες ἐπὶ τῆς ἄμμου, τὰ σχέδια τοῦ Χδς ἐπὶ τῶν Βόσγων, τὰς κινήσεις τοῦ Ἰορδάνου εἰς Σαρλερουά, τὰ διαβήματα τοῦ Κλεβέρ ἐπὶ τῆς Σάμβρης, καὶ τοὺς ἀνεξηγήτους διαταγμὰς τοῦ Μαρσῶ. Τότε, ἅπασα ἡ ἄμμος τοῦ Κεραμικοῦ, ἡ παρὰ τοὺς τέσσαρας μεγάλους ποταμοὺς, μετεμορφώθη εἰς χάρτας γεωγραφικοὺς ὑπὸ τακτικολόγων, οἵτινες ἔδιδον μακρόθεν μαθήματα εἰς ὅλους τοὺς δημοκρατικοὺς στρατηγούς τῆς Γαλλίας. Οἱ περίεργοι ἦσαν ἀναριθμητοὶ, καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἠκολούθουν ἐπὶ τῆς ἄμμου τὰς αἰχμὰς τῶν ραβδίων χαρσσομένων τὰς ἐπὶ τὰς κινήσεις τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ διοικουμένου ὑπὸ τῶν στρατηγῶν Σαρβοννιέ, καὶ Δεζαρδὶν κατὰ τοῦ Πρίγκηπος Κῳνιτς καὶ τοῦ Δουκὸς Ἰόρκης. Περιττὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ τακτικολόγοι τῶν ὑπαίθρων λεσχῶν, κατεπόλεμον αὐθωρεὶ διὰ τῆς αἰχμῆς τῶν ραβδίων τῶν τοὺς ἐχθροὺς στρατηγούς, καὶ κατεδίωκεν αὐτοὺς μέχρι Βιέννης καὶ Βερολίνου λαμβάνοντες φιαλίδας σοκολάτας.

Ὁ Ἀδριανὸς δὲν εὗρε τὸν θεῖόν του εἰς τὸ πολεμικὸν ἐκεῖνο πλῆθος τῶν φλυάρων ἀστῶν οἵτινες συνεκρόθουν τοσαύτας ἀναιμᾶκτους μάχας ὑπὸ τὰς καστανέας τοῦ Κεραμικοῦ. Τῷ ἦλθε τότε φυσικῶς τῷ λόγῳ ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Κλαύδιος παρίστατο εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς συμβατικῆς, καὶ διευσθύνθη εἰς τὸ Βουλευτήριον πεποιθὼς ὅτι ἔμελλε νὰ εὐ-

ρη τὸν θεῖόν του εἰς τι μέρος τοῦ ἀκροατηρίου, ἀλλὰ πορευόμενος τὸν εἶδεν ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς βαδίζοντα ὀργίλως καὶ ἀνεγείροντα τὴν ἄμμον ὡς ὁ Ζεὺς ὁ ἐριδρεμέτης. Ὁ Κλαύδιος ἰδὼν τὸν ἀνεψιόν του κατέβαλε βίαιον ἀγῶνα διὰ νὰ καταστείλῃ ἐν ἐκυτῷ τὴν ἐκρηγνυμένην ὀργὴν του, ἀλλ' ὁ Ἀδριανὸς δὲν ἠπατήθη ἐκ τῆς προσποιήσεως ταύτης, ἀλλῶς λίαν ἀποτόμου καὶ ἀδεξίου. — Ἀγαπητέ μου θεῖς, τῷ εἶπε· μέλετε νὰ κτυπηθῇτε μέ τινα, δὲν σᾶς ἀφίνω πλέον. — Ὁχι, Ἀδριανέ, ὄχι, εἶπεν ὁ Κλαύδιος ἀπομάσσων τὸ μέτωπόν του, καὶ ὁμιλῶν διὰ φωνῆς πρηνυμένης ὡς ὁ σάλος μετὰ τὴν τρικυμίαν. . . Ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Συμβατικὴν, καὶ ὁ καύσων ἐκεῖ εἶναι ὑπερβολικός. Φαντάσθητι ἐπτακοσίους ἀντιπροσώπους πυρέσσοντας, καὶ δύο χιλιάδας περιέργων ὑδροφόβους· σχηματίζουσιν ἡφαιστιον πρὸς τὸ Βεσούδιον εἶναι πάγος. — Θεῖς μου, εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς διὰ τόνου σοβροῦ, ἐσυνείθισα νὰ σᾶς βλέπω, καὶ σᾶς γνωρίζω καλῶς. Χθές εἰς τὸ θέατρον μὲ ἠπατήσατε· καὶ σήμερον πάλιν μὲ ἀπατάτε. Ἐὰν φέρεσθε οὕτω μαζῇ μου, σᾶς ἀφίνω εἰς τὰ πάθη σας. Ἰπάγω νὰ εὕρω τὴν μητέρα μου, καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν ὅλαι αἱ ἐπιστολαὶ σας δὲν θὰ δυνηθῶν νὰ μὲ ἐπαναφέρουν εἰς Παρίσιους πλησίον σας. — Καλὰ, Ἀδριανέ, ἔκουσε, εἶπεν ὁ θεῖος βρυχιούμενος τὸν νέον αὐτοῦ ἐπίτροπον, καὶ σύρων αὐτὸν πρὸς δενδροστιχίαν σκοτεινὴν τοῦ κήπου· Θέλω τοῦ λοιποῦ νὰ σοὶ ὁμιλῶ ἀπροκαλύπτως. . . — Ἀρχίσате λοιπὸν ἀπὸ τοῦδε, θεῖέ μου — Ναί, Ἀδριανέ ἀρχίζω. . . Μάθε λοιπὸν ὅτι ἐξέρχομαι ἀγανακτισμένος ἀπὸ τὴν Συμβατικὴν. . . — Ἀ! τί συνέβη λοιπόν; Τὸ Ὅρος, ἔγινεν ἄραγε ἀντιδραστικόν; — Ὁχι ἀκόμη, μὲ τὸν καιρὸν θὰ γενῇ. Ἐν τούτοις οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πράττουσιν ἀνοησίας μεγίστας. Σήμερον μάλιστα, ἐπεψήφισαν νόμον ὅστις οὐδὲ ἀπὸ τὸν κοινὴν νοῦν ὑπαγορεύεται. . . Ἐξορίζουν ἀπὸ τοῦς Παρίσιους τὰς χήρας τῶν πρῶν ἐυγενῶν! ἐννοεῖς τὸν παραλογισμόν; — Καὶ τί σᾶς μέλλει θεῖέ μου διὰ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ νέος Ἀδριανὸς νοσημοσύνην πολλὴν ὑποδεικνύμενος. — Πραγματικῶς, τῶνόντι, ἔχεις δίκαιον, μοῦ εἶναι ἀδιάφορον ὅμως. . . — Ὅμως! .. ἄς ἀκούσωμεν θεῖέ μου, ποῦ φέρει αὐτὸ τὸ ὅμως. . . — Ἀπλάδῃ μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ Συμβατικὴ ἐδύνατο νὰ ἐξοδεύσῃ καλῶς τὸν καιρὸν της. Ποία ἀνοησία νὰ κάμουν τὸν κόσμον νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἄνδρες φοβοῦνται γυναῖκας! — Διότι, θεῖέ μου, ὑπάρχουν γυναῖκες περισσότερον τῶν ἀνδρῶν ἐπικίνδυνον. . . — Τὸ πιστεύεις Ἀδριανέ; ἠρώτησεν ὁ Μουριέ προσποιούμενος τὸν ἀφελῆ. — Τὸ πιστεύω πολὺ θεῖέ μου. Ἰδοὺ παραδείγματός χάριν· σεῖς, εἰπέτε μου, ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ εἰς μόνος ἀνὴρ δυνάμενος νὰ σᾶς ἐμπνεύσῃ τὸν ἐλάχιστον φόβον; — Κανεῖς. . . καὶ τόσοι εἶναι βέβαιοι ὥστε σήμερον μάλιστα τὸ πρῶτ' ἐμετεχειρίσθηον τὸν Ῥοδεσπιέρρον ὡς παιδίον. — Καὶ τί σᾶς εἶπεν ὁ Ῥοδεσπιέρρος; — Καθόλου, τίποτε· ὁ Ῥοδεσπιέρρος εἶναι ἄνθρω-

πος ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι συνείθισαν νὰ ἦναι ἄνδρες, ὅταν ἦναι μοναχοί. Ἰπάρχουν πολλοὶ ἄνδρες τοῦ εἶδους τούτου. — Καλὰ λοιπὸν θεῖς μου, σεῖς ὅστις δὲν φοβεῖσθε κανένα ἄνδρα, οὕτε μάλιστα τὸν Ῥοδεσπιέρρον, θὰ τρέμετε ἐνώπιον τῆς Κ. Πρεσσοῦ. — Παιδίον! . . . Εἶσι παιδίον Ἀδριανέ, εἶπεν ὁ Κλαύδιος μειδιῶν ὡς εὐθυμος μαθητής. — Καὶ μολονότι εἶμαι παιδίον, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀδριανὸς, μαντεύω τώρα τὸν λόγον τῆς ὀργῆς σας ἐναντίον τοῦ περὶ ἐξώτεως νόμου τοῦ κατὰ τῶν χηρῶν ψηφισθέντος· ὁ νόμος οὗτος, ἔπρεπε διὰ συνετῆς τροποποιήσεως νὰ ἐξαίρεσθαι τῆς προγραφῆς τὴν Κ. Πρεσοῦ. Τότε τί ἀξίολογον νόμον θὰ εἴχομεν, ἀλήθεια!

Ἡ εἰρωνεία τοῦ Ἀδριανοῦ ἀπαγγελομένη καὶ τονιζομένη ἐπίτηδες διεπέρα τὴν καρδίαν τοῦ Κλαυδίου, ὅστις ἐχαμήλωνε τοὺς ὀρθαλμοὺς ἐν συστολῇ νεάνιδος τρυφερᾶς ἐνώπιον δικαστοῦ ἐπιφόβου.

— Ἀγαπητέ μου θεῖς, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας λαμβάνων φιλαρέσκως τὴν χεῖρα τοῦ Κλαυδίου, καὶ τονίζων τὴν φωνὴν του διὰ τρυφερότητος μελωδικῆς παρὰ τὴν καρδίαν, ἐὰν ἦτο δημοκράτης, σᾶς προυνιάζεται εὐκαιρία νὰ συνδιαλλαγῇτε πρὸς ἐκυτόν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι γνωρίζετε τὴν οἰκίαν τῆς Κ. Πρεσσοῦ. Λοιπὸν, γενήτε ὁ προστάτης τῆς γυναικὸς ταύτης. ἔχετε φίλους ἰσχυροὺς· μεταχειρισθῇτε τοὺς διὰ νὰ πράξῃτε τὸ καλὸν ἀντὶ τοῦ κακοῦ. Κατὰ βάθος ὁ χαρακτήρ σας εἶναι λίμπρός· δοκιμάσετε λοιπὸν τὴν ἀρετὴν· ἔχει περισσότερα θάλπητρα αὐτὴ παρὰ ἡ κακία. Νόμος τρυφερῆς διώκει τὴν Κ. Πρεσοῦ ἀπὸ τὴν πόλιν ταύτην ὅπου δεσμοὶ μυστικοὶ τὴν κρατοῦσιν ἴσως· λοιπὸν, θὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἰδῶ ἐξ ὀνόματός σας· θὰ τῇ προσφέρω τὴν προστασίαν ἡμῶν καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν ἐρήμωσίν της· καὶ σεῖς θεῖέ μου θὰ μένετε μακρὰν της ἀθέατος· Καὶ θὰ σᾶς εὐγνωμονήτῃ διὰ τὴν ἀπουσίαν σας τὴν ἐκφράζουσιν σέβας, καὶ τὴν ἀφοσίωσιν σας τὴν δηλοῦμένην μακρόθεν. Ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ εὐαρέσκειά της θὰ ἦναι διὰ σᾶς πολλὴ γλυκεία ἀνταμοιβή, καὶ θ' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἔρωτά της τὸν ὅποιον ποτὲ δὲν θὰ ἔχετε.

Ὁ δὲ Κλαύδιος Μουριέ ἠκούσθη τοῦς λόγους τοῦ Ἀδριανοῦ προσέχων καὶ συγκινούμενος, καὶ θλίβων τὴν χεῖρά του εἶπε.

— Ἀγαπητόν μου τέκνον, ἐὰν πράξω, ὅτι μοὶ λέγῃς, θὰ μένῃς πάντοτε μαζῇ μου, διότι, εἰςέσεις Ἀδριανέ, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον φοβοῦμαι περισσότερον ἀπὸ ὅλα εἶναι τὸ νὰ μοῦ φύγῃ. Ζηλοτυπῶ τὴν νόμφνην μου, τὴν μητέρα σου. . . Ὅταν σὲ βλέπω μειδιῶντα, εἰς τὸ πλευρόν μου Ἀδριανέ, δὲν ὑπάρχει, εἰς τὸν κάλλιστον αὐτὸν κήπον, δὲν ὑπάρχει οὐδεμίαν ἀκτίς ἑσπρινὴ δυνάμενη νὰ μὲ θέλῃ περισσότερον ἢ σὺ! Θέλω νὰ πράξω τι καλὸν, Ἀδριανέ· θὰ τὸ πράξω ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι πᾶσαν ἡμέραν θὰ δύναμαι νὰ σ' εὐχαριστῶ διὰ τὸς καλὴν συμβουλὴν. — Μάλιστα θεῖέ μου. Κ' ἐγὼ σᾶς

ὕποσχομαι πᾶν ὅ,τι εἰμπορεῖτε ν' ἀπαιτήσετε ἀπὸ υἱόν. — Μὴ χάνωμεν καθόλου καιρὸν, Ἀδριανέ. ἄκουσε· ἰδοὺ φωνὴ βραγχῆν κρᾶζουσα ὁ νόμος ὁ ἐξορίζων τοὺς πρόφην εὐγενεῖς ἀπὸ τοὺς Παρισίους καὶ τὰς ναυτικὰς πόλεις, ἔρα σολδίων! — — Θεέ μου· ποῦ κατοικεῖ ἡ Κ. Πρεσσού; — Σὲ ὁδηγῶ ὁ ἴδιος. — Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀναβῆτε; — Τὸ εἶπαμεν, Ἀδριανέ· θὰ σοὶ δεῖξω μόνον μακρόθεν τὴν οἰκίαν.

Καὶ ἀμφότεροι εἰσῆλθον ἔκτοτε. Ὁ Ἀδριανὸς προμελέτα τὸν λόγον ὃν ἔμελλε ν' ἀποτείνῃ τῇ Κ. Πρεσσού.

Κατὰ δὲ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Ἀγίας Ἄνης ὁ Μουριεῖς ἔδειξε μακρόθεν τὴν οἰκίαν τῆς ὥραιας χήρας. Συνεφώνησαν περὶ συνεντεύξεως πρὸς τὸ ἑσπέρας, καὶ ὁ Ἀδριανὸς ἐνεφανίσθη εἰς τὸν θυρῶν τῆς οἰκίας ὑπ' ἀριθ. 42 ζητῶν τὴν πολίτιδα Πρεσσού.

Ὁ θυρῶρς ἐζήτησε τὸν νεανίαν, καὶ ἐποίησε κίνημά τι ἀνεπαίσθητον, ὥς ἄνθρωπος ὅστις πείθεται ἐκ μορφῆς γλυκείας, φωνῆς θαλκτικῆς καὶ ἐνδύματος σεμνοπρεποῦς.

Ἡ πολιτικὴ Πρεσσού, εἶπεν, εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς, κλίμαξ ἀριστερά, εἰς τὸ πρῶτον, δεξιὰ θύρα.

Τὸν Ἀδριανὸν ὑπεδέξατο ἡ Ἀγγελικὴ ἥτις τῷ προσέφερε καθισμα εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ διέβη εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον διὰ νὰ τὸν ἀναγγεῖλῃ.

Καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐφάνη ἡ Κόμησσα, ἥτις ἀνεγνώρισεν ἐκ πρώτης ὄψεως τὸν ἀξιόλογον νεανίαν τὸν λειποθυμήσαντα εἰς τὸν μικρὸν οἶκον τῶν Βερσαλλίων κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Λαοῦ.

Ὁ Ἀδριανὸς ἐξέθηκε σαφῶς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του, ὁ δὲ λόγος του τίμιος ὥς ἡ μορφή του ἐπέφερε ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Κ. Πρεσσού.

— Κύριε, εἶπεν, ἡ ἐδῶ παρουσία σας μὲ ἐνθυμίζει φοβεράν τινα ἡμέραν, ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἐπίσης καὶ τὴν θαυμασίαν διαγωγὴν σας εἰς τὰς τρομερὰς ἐκεῖνας ὥρας καθ' ἃς ἐπρόκειτο περὶ τῆς ζωῆς μου. Διὰ τοῦτο δὲν δοκιμάζω κανένα φόβον ὁμιλοῦσα πρὸς ὑμᾶς ἐν πλήρει ἐμπιστοσύνῃ.

Ὁ Ἀδριανὸς ὑπεκλήθη, καὶ ἐποίησε κίνημα δηλοῦν τὴν ἀπεριόριστον ἀφοσίωσιν.

— Ὁ Νόμος οὗτος, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Κ. Πρεσσού μ' ἐξορίζει ἀπὸ τοὺς Παρισίους, ἀλλὰ δὲν σὰς κρύπτω ὅτι πολὺ ὀλίγον μὲ μέλλει νὰ διαμείνω εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Ἡ δὲ προσφορά σας μὲ εὐελπίζει καὶ μὲ πείθει, ὅτι εἰμπορῶ τώρα νὰ κατοικήσω ἀρόβως τὴν μόνην πόλιν τῆς ἐκλογῆς μου. — Ποῖαν Κυρία; διέκοψεν ὁ Ἀδριανός. — Τὰς Βερσαλλίας. — Θέλετε νὰ ἐπιστρέψετε εἰς Βερσαλλίας, Κυρία; — Μάλιστα Κύριε· θέλω νὰ ἐπιστρέψω σήμερον. Ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεώς σας, φαντασθῆτε Κύριε, ὅτι ἀγνοῶ τὸ πᾶν, ὅτι ζῶ μὴ γνωρίζουσα τὰ ἐλάχιστα ὡς καὶ τὰ μέγιστα συμβάντα. Ἡ μόνωσίς μου εἶναι καθολικὴ. Ἐν τούτοις, δὲν κρύπτομαι· καὶ πρὸς τί ὄφελος νὰ κρυφῶ; Προτιμῶ τὸν κίνδυνον τὸν

Εὐτέρπ. τόμ. Η'. φυλλάδ. 50

ἐπερχόμενον αἰφνιδίως παρὰ τὸν κρεμώμενον ἀδιαλείπτως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἤυρατε κἀνὲν ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐνταῦθα εἰσοδόν· αἱ Βερσαλλίαι ἦσαν δι' ἐμὲ ἀφ' ἧς ἀνεχώρησα ἐκεῖθεν, πόλις τοσοῦτω μεμακρυσμένη ὥστε καὶ τὸ Δουβλίον. Οὐδὲν ἐξεύρω ἀφ' ὅσα συνέβησαν ἐκεῖ. Μὲ βεβαιόνετε Κύριε τώρα, ὅτι δύναμαι νὰ κατοικήσω εἰς Βερσαλλίας χωρὶς φόβον. Θ' ἀφήσω τοὺς Παρισίους αὐριον, καὶ ἐλπίζω, Κύριε, ὅτι θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σὰς ἴδω ἐκεῖ. — Κυρία, εἶπεν ὁ Ἀδριανός, θὰ πράξω τι καλλίτερον ἐὰν τὸ ἐπιτρέψετε. ἔχω πολλοὺς φίλους εἰς Βερσαλλίας. εἰμπορῶ νὰ μεταβῶ ὁ ἴδιος, νὰ ἐκλέξω οἰκίαν τῆς ἐπιθυμίας σας, καὶ. — Κύριε, διέκοψεν ἡ Κόμησσα, ἐπειδὴ πᾶσα σκιά κινδύνου ἐξέλιπε δι' ἐμὲ εἰς τὴν ὥραιαν αὐτὴν πόλιν τῶν Βερσαλλίων, θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ ἂν ἐπέστρεφον εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν. . . τὴν ὁποίαν γνωρίζετε. — Μ' ἐπιφορτίζετε μὲ τὴν μικρὰν ταύτην ἀποστολὴν Κυρία; — Ἀφοῦ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ προτείνετε τὴν χάριν αὐτὴν. . . δέχομαι εὐγνωμόνως.

Συνωμίλησαν ἔτι ἐπὶ μακρὸν, καὶ ὁ Ἀδριανὸς εἰς τὴν συνέχειαν τῆς συνομιλίας ἀνέπτυξεν ἅπαν τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ κατάρθωσε νὰ συγχωρηθῶσι τὰ παρελθόντα σφάλματα τοῦ Κλαυδίου Μουριεῖ.

Ἀφίων δὲ τὴν Κόμησσαν ὁ Ἀδριανὸς τῇ εἶπε.

— Κυρία, ἱππεύω ἐντὸς τετάρτου τῆς ὥρας, καὶ θὰ ἐπιστρέψω πρὶν ἢ δύση ὁ ἥλιος.

Ἡ Κ. Πρεσσού, μείνας μόνη παρεδόθη ζωηρῶς εἰς χαρὰν πρὸ πολλοῦ ἀγνωστον αὐτῇ. ἔμελλε νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς πόλιν εἰς ἣν εἶχε τόσας γλυκείας καὶ τόσας σκληρὰς ἀναμνήσεις· αἱ δὲ τελευταῖαι εἶναι συχνάκις αἱ τιμαλφέστεραι εἰς τὴν καρδίαν τῆς γυναικός.

(ἀκολουθεῖ.)

Η ΜΙΚΡΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 48).

Καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασεν ἡ μητρικὴ καρδιά της, καὶ ὅτε ὁ νοῦς της ἡσύχασε, τότε μόνον εἶδε τὴν Διάναν, καὶ ἔσπευσε πρὸς αὐτὴν, διότι ἐγνώριζεν ἤδη ὅτι ἐπροστάτευε τὴν μικρὰν βασιλίσσαν, ἥτις καταγομένη ἐκ τῶν Γιζῶν, ὑπεβλέπετο καὶ ἐμισεῖτο ἀπὸ τὴν Αἰκατερίνην τῶν Μεδίκων ἀσπονδὸν ἐχθρὰν τοῦ γένους της.

— Εὐχαριστῶ! ἐγείνετε μήτηρ τῆς ὀρφανῆς, κυρία, εἶπεν ἡ ἀντιβασιλίςσα τῆς Σκωτίας ἀπλόνοῦσα τὴν δεξιάν της εἰς τὴν ἐρωμένην Ἑρρίκου τοῦ Β'.

— Οὐχὶ μήτηρ, ἀλλὰ φίλη, ἀδελφὴ, ἀπεκρίθη μετὰ μειδιάματος, ἡ Διάννα. Πολλάκις φεύγουσα